

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ

УДК 343.92

*Н. Є. Міняйло**кандидат юридичних наук, доцент,**доцент кафедри спеціально-правових дисциплін**Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*

ПОШИРЕННЯ НАРКОТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ ЯК ПРОЯВ АКТИВНОСТІ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Постійне зростання світових масштабів наркоторгівлі призводить не лише до збільшення чисельності осіб, які страждають від наркозалежності, а й до зростання злочинності, насилля, загибелі людей, руйнування сімей і нанесення непоправної шкоди здоров'ю. Протягом останніх десятиліть незаконний обіг наркотиків і зловживання ними перетворилися на одну з глобальних проблем людства.

Згідно з даними експертів ООН у світі 1997 р. 200 млн. людей вживали наркотики різного виду, в т.ч.: близько 140 млн. – курили марихуану, кокаїн – 13 млн. людей, героїн – 8 млн. і близько 30 млн. – стимулятори типу амфетамінів [1, с. 15]. На жаль, через двадцять років, станом на 2017 р., експерти ООН фіксують зростання числа людей, котрі вживають наркотики, приблизно до 250 млн. людей.

Сфера незаконного обігу наркотиків характеризується високою прибутковістю операцій, що проводяться за мінімальних витрат. Постійно зростаючий попит на наркотики приносить чималі прибутки організованій злочинності у всьому світі. Експерти ООН оцінюють обіг світового наркоринку приблизно в 400-600 млрд. дол. на рік, що становить близько 8% обігу всієї міжнародної торгівлі. У 2014 р. транснаціональні організовані злочинні групи по всьому світу отримували від однієї п'ятої до однієї третини своїх доходів від продажу наркотиків [2].

У зв'язку з цим злочини, пов'язані з обігом наркотичних засобів, залишаються сьогодні одними з найбільш небезпечних видів кримінальної діяльності організованих груп, злочинних організацій і загрожують безпосередньо засадам суспільства, здоров'ю нації. Це незаконна індустрія з окремими стадіями виробництва, розповсюдження та збуту наркотиків на оптовому і роздрібному рівнях.

Проблема протидії наркозлочинності є однією з найгостріших соціальних і правових проблем України на початку XXI ст. За даними кримінальної статистики, питома вага наркозлочинів протя-

гом останніх п'яти років коливається у межах 13,4-15,4% від загальної кількості злочинів. Органами Національної поліції зареєстровано понад 14 тис. злочинів, вчинених наркоманами, та зареєстровано майже 170 тис. споживачів наркотиків [3].

За даними Міністерства охорони здоров'я, у 2018 р. було зафіксовано 26,260 тис. випадків передозування наркотичними речовинами. Внаслідок передозувань алкоголю і наркотиків померли 3,5 тис. українців.

Стрімкий технологічний та інформаційний розвиток створює надає організованій злочинності нові можливості у забезпеченні незаконного обігу наркотиків. Геополітичне розміщення України зумовлює її постійне використання організованою злочинністю на різних етапах наркообігу.

Питання незаконного обігу наркотиків в різній мірі досліджувалися такими науковцями, як О. Бантишев, А. Бабенко, І. Баклан, В. Бублейник, І. Доброрез, О. Литвак, О. Литвинов, І. Медичкий, А. Музика, Р. Павленко, Ю. Пономаренко, В. Пшеничний, Є. Расюк, Л. Раєцька, С. Сорока, Я. Ступник, В. Тимошенко, О. Шамара та ін.

За експертними оцінками та даними ООН, у період 2009-2014 рр. порівняно з періодом 1980-1997 рр. (особливо післяспеціальної сесії Генеральної Асамблеї по світовій проблемі наркотиків, що відбулася у 1998 р.) загальносвітові показники припинення незаконного обороту опіатів вирости вдвічі. Головним каналом для незаконного обігу героїну залишається «Балканський маршрут», по якому афганські опіати поставляються в Західну і Центральну Європу через Іран (Ісламську Республіку), Туреччину та Південно-Східну Європу. Також дедалі більшого значення набуває «Південний маршрут» (через Пакистан або Ісламську Республіку Іран морем у країни Затоки, Африки (особливо Східну Африку), Південну Азію і меншою мірою Південно-Східну Азію, Океанію і Північну Америку).

Після періоду скорочення поставок у 2008-2012 рр. відбувається активізація незаконного обігу опіатів по «північному маршруту» з Афганістану в сусідні держави Центральної

Азії, Російської Федерації, а незаконні поставки з країн «золотого трикутника» ростуть, головним чином, внаслідок збільшення виробництва опію в М'янмі, розпочатою в 2006 р. Крім того, продовжує зростати обсяг незаконного обороту героїну в Америці: порівняно з періодом 1998-2008 рр. обсяг вилучень героїну і морфіну виріс у середньому з 4 в до 7 тонн на рік в 2009-2014 рр., що узгоджується з даними про зростання виробництва опію в Латинській Америці в ті самі періоди.

Виробництво і розповсюдження наркотиків приносять прибуток на всіх етапах, проте найбільшою вона є, зазвичай, на заключному етапі цього бізнесу. Згідно з недавніми оцінками УНП ООН майже половина доходів від наркобізнесу, одержуваних на основному маршруті незаконного обігу героїну з Афганістану до Європи, утворюється на чотирьох найбільших європейських ринках – у Німеччині, Італії, Сполученому Королівстві та Франції. Проте масштаби незаконної господарської діяльності, пов'язаної з наркотиками, порівняно з законною економікою, зазвичай, є більш значними в країнах – виробниках наркотиків почасти через відносно невеликий розмір їх економіки.

Це особливо помітно за Афганістаном, де загальний обсяг незаконною платною економіки в 2014 р. склав 2,8 млрд. дол. США, що еквівалентно 13% валового внутрішнього продукту цієї країни.

Для відмивання таких незаконних доходів використовується безліч різних каналів: від невеликих за своїми обсягами і децентралізованих операцій, таких як грошові перекази, до складних комбінацій із використанням підставних компаній. Такі види незаконних фінансових потоків мають ключове значення для виживання злочинних груп і становлять серйозну загрозу для сталого розвитку [4].

Найпоширенішим наркотиком у світі залишається канабіс, у 2014 р. його вживали 183 млн. чоловік. На другому місці за ступенем популярності залишаються амфетаміни. Споживання опіатів є менш поширеним, однак саме вони залишаються головними наркотиками, що заподіюють шкоду і підривають здоров'я. Той факт, що на деяких ринках, особливо в Північній Америці, відзначається різке зростання споживання героїну, говорить про те, що героїн і надалі залишається одним з основних наркотиків.

Через наркобізнес такі країни, як Аргентина, Мексика, Колумбія, Венесуела, Бірма, Афганістан, Болівія, В'єтнам та інші наділені ознакою «наркоекономіки». Тут наркодільці настільки тісно влилися в економіку держав, що займають у них не лише впливові, а часто і командні економічні позиції. До наркобізнесу виявляються причетними чиновники усіх рангів [5, с. 255].

Найбільш відомими транспортними вузлами, де перетинаються наркопотоки, які виходять із

країн виробників, є Нігерія, масштабний виробник марихуани з арміями наркокур'єрів, серед яких чимало студентів, а також острів Маврикій в Індійському океані, пов'язаний із Бангкоком, де перетинаються численні міжнародні авіалінії, індустрії туризму.

Окрім країн Латинської Америки як світового монополіста з вирощування коки зі збором урожаю 3-5 раз на рік, лабораторії з виробництва кокаїну виникли і в сусідніх країнах Андського наркотрикутнику (Перу, Болівії, Колумбії), таких як Бразилія і Венесуела. Не останнє місце у наркоторгівельній діяльності займає і Гватемала як вирощувач посівів опійного маку. Ще більшим поставщиком опію і гашишу залишається Афганістан, із багаторічними традиціями їх вживання як знеболюючих препаратів. Саме через ряд нових зовнішніх і внутрішніх факторів, таких як війна, потреба у зброї, розореність і тривалий хаос у країні Афганістан вийшов на світовий ринок обігу наркотиків.

Експерти ООН зазначають, що 80% героїну, що вживається Європою, поставляється з Афганістану [5, с. 255].

Вершину ж айсберга наркоторгівлі посідають колумбійські кокаїнові картелі, які мають повний цикл наркобізнесу у всьому світі, далі йдуть тріади, якудза, «Коза Ностра», «Ла Коза Ностра» – Нью-Йорк і мафіозні групи Східної Європи. У таких країнах, як Афганістан, Болівія, Лаос, М'янма, Перу, Таїланд наркобізнес дає до половини експортних надходжень, витісняючи законне виробництво.

Нерідко наркоторгівці фінансують і сприяють дрібним конфліктам у країнах, тим самим не дають можливості їх мирному врегулюванню, а нестабільність ситуації використовують на власну користь.

Загрози, які несе глобалізація наркобізнесу, підсилюється і зниженням загального віку споживання наркотиків, зокрема синтетичних, і зростанням злочинності як у сфері наркоторгівлі, так і інших злочинів, що руйнує їх економіку. Варто враховувати і той факт, що наркобізнес поєднується з корупцією та проникненням в органи влади й управління.

За оцінками експертів, річне споживання кокаїну в Україні становить приблизно 100 кг. Решта ж наркотику призначена для транспортування до країн Західної Європи. Водночас, незважаючи на всю елітність героїну, в Україні його споживачами є здебільшого забезпечені особи, представники шоу-бізнесу, молодь із заможних родин, тобто соціальні верстви, які можуть заплатити від 100 до 170 дол. за дозу наркотику. Переважна більшість споживачів мешкає в містах-мільйонниках [6].

Розвиток технологій і стрімке зростання числа Інтернет-користувачів, особливо серед неповнолітніх, і надзвичайна мобільність і доступність до системи Інтернет створює наркоторгівцям нову

хвилю можливостей у реалізації наркотовару з мінімальним ризиком.

У 2017 р. в Україні викрили 143 банди, які займалися збутом наркотиків через Інтернет. Вилучили понад 4 тонни наркотичних засобів і психотропних речовин вартістю щонайменше 130 млн. грн. Правоохоронці задокументували 113 фактів організації підпільних лабораторій [7].

Мобільний зв'язок, «темна» мережа дозволяє користувачам анонімно купувати наркотики за допомогою криптовалют, таких як біткоїн. За даними дослідження ООН, починаючи з вересня 2013 по січень 2016 р. спостерігалось збільшення обсягу таких операцій із наркотиками, що склало приблизно 50% на рік. Типовими покупцями є споживачі канабісу, «екстазі», кокаїну, галюциногенів і NPS.

Спектр речовин, доступних на ринку наркотиків, також значно розширився, став більш різноманітним. Виробництво опіуму зростає, а ринок кокаїну процвітає. У 2016 р. світове виробництво опію збільшилося на одну третину порівняно з попереднім роком, і це було викликано головним чином збільшенням врожаю опійного маку в Афганістані. Бентежить і розширення ринку кокаїну, так, у 2013-2015 рр. культивування кокаїнового куща збільшилася на 30%, головним чином, внаслідок збільшення культивування в Колумбії. Після певного спаду з'являються ознаки того, що споживання кокаїну росте на двох найбільших ринках, у Північній Америці та Європі [2].

Геополітичне становище України зумовлює той факт, що держава стала проміжною ланкою в ланцюжку наркоторговців. Раніше наркотрафік організовувався через Західну Африку і Балканський півострів. Але останніми роками Європа почала посилювати боротьбу з обігом наркотиків і вжила серйозних заходів для перекриття контрабандних каналів наркотиків із Західної Африки і Балкан, що використовувалися албанською мафією. Тож колумбійські наркокартелі та афганські опійні королі почали шукати нові шляхи поставок дурману до Європи.

З цією метою вони активно використовують басейн Чорного моря, зокрема такі три порти: болгарську Варну, румунську Констанцу й українські Одесу й Іллічівськ. Традиційний героїновий шлях через Туреччину та Кавказький регіон тепер також пролягає через чорноморські порти.

За даними Держприкордонслужби України, у 2017 р. затримано приблизно 900 кг наркотиків, що вчетверо більше, ніж у 2016 р. Тож фактично за останні роки спостерігається суттєве збільшення обсягів незаконного обігу наркотиків. Контрабандисти намагаються сховати наркотичні засоби в різноманітних місцях: у буханці хліба, в колесі, в курячій тушці, в конструкції автомобіля [8].

Усвідомивши всі переваги географічного положення України, наркокартелі влаштовують пере-

валочні бази, лабораторії, у яких переробляють опіати в героїн, фасують його і везуть до Європи, де попит на героїнові наркотики стабільно високий. Україна перетворюється на перевалочну базу контрабандистів, які перевозять кокаїн за маршрутом: країни Латинської Америки – Україна – Придністров'я – Молдова – т. зв. «Трансільванський коридор» – країни Євросоюзу.

Контрабандою кокаїну не обмежується транзит наркотиків через Україну. Так, через нашу країну часто перевозять наркотичні засоби зі східних країн-виробників – марихуану з Казахстану і Киргизії, героїн з Афганістану [9].

В Україні активізували діяльність міжнародні наркосиндикати та зросли масштаби імпорту й споживання наркотиків синтетичного походження з Китаю та Індії. За оцінками міжнародних експертів, якщо донедавна через Україну проходило 5-6% загальноєвропейського наркотичного трафіку, що у грошовому еквіваленті перевищувало 2 млрд. дол. на рік, то сьогодні ці цифри зросли майже вдвічі й дорівнюють відповідно 10% і 4-5 млрд. дол. Йдеться передусім про кокаїн, але значну частку становлять також синтетичні наркотики з Індії та Китаю, афганський героїн. Додамо до цього, що нашою територією також постійно намагаються провозити чималі партії марихуани з країн Магрибу й Африки транзитом через Молдову до Росії.

Якщо за рік в Афганістані виробляють близько 600 тонн героїну, то, за орієнтовними даними, через Україну контрабандою до Європи переправляють 300 тонн. Нині через нашу країну транспортують близько 6% наркотиків, які потрапляють до Євросоюзу, зокрема кокаїну 1-3%. Контрабанду наркотиків здійснюють усіма видами транспорту: приблизно 70% – автомобільним, близько 20% – залізничним і лише 10% – авіаційним (у зв'язку з підвищеними заходами контролю в аеропортах, передусім на міжнародних напрямках).

Крім того, злочинці використовують схеми перевірки маршруту. Відомі випадки, коли злочинці відправляли автомобілі з тайниками, в яких замість наркотиків містилася столова сода, і таким чином відбувалася перевірка надійності каналу.

Азіатський і Близькосхідний героїн переправляється, зокрема, такими каналами: з Бірми і Таїланду до США (Лос-Анджелес і Нью-Йорк) через Китай, Південну Корею, Японію, Океанію; в Європу й інші регіони США через Індію, Пакистан, Афганістан, Таджикистан, Росію, Україну, Білорусь, Польщу; з Туреччини на Україну, далі до Центральної Європи через країни Балтії й у США.

Типовим прикладом такої злочинної організації можна вважати кримінальну співпрацю громадян Екватору (п'ять осіб), Польщі (одна особа) та України (одна особа), котрі організували канал постачання кокаїну з Південної Америки до Євросоюзу та України. Фігурантів справи затримано

завдяки спільно проведеній операції працівниками МВС України, Агентства з боротьби з наркотиками Міністерства юстиції США, Центрального слідчого бюро Головної комендатури поліції Республіки Польща та правоохоронними органами Республіки Еквадор. Спецоперація одночасно проводилася на території України, Польщі та Еквадору. Затримано сімох учасників угруповання. У місті Тернопіль у зловмисників вилучено 30 кг кокаїну, орієнтовна вартість якого на чорному ринку становить більше 6 млн. дол. США [10].

Навесні 2019 р. під час огляду вантажу, що прямував з Ірану до Канади, на території міжнародного аеропорту «Бориспіль» правоохоронці вилучили особливо велику партію наркотичних засобів і психотропних речовин. Зокрема, виявлено майже по 10 кг речовин, що містять у своєму складі амфетамін і гашиш, а також приблизно 20 кг речовини з героїном, вартість яких за цінами «чорного ринку» становить майже 1 млн. дол. США.

Водночас дані офіційної статистики Міністерства внутрішніх справ України свідчать про те, що в Україні показники злочинності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів неухильно знижуються (табл. 1).

Таблиця 1

Статистичні дані щодо стану злочинності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів в Україні за 2007–2018 рр.

Рік	Зареєстровано наркозлочинів	Вчинено ОГ та ЗО	Вилучено наркотичних засобів (грам)	Вилучено психотропних речовин (грам)
2007	63 838	957	14 510 657	10 234
2008	63 666	770	12 326 258	9 711
2009	57 624	949	-	6 538
2010	56 878	896	10 961 801	18 809
2011	51 014	721	9 091 743	22 241
2012	45 322	600	4 995 988	8 457
2013	33 180	490	5 358 372	50 865
2014	30 045	595	3 725 324	105 489
2015	25 325	518	3 315 410	24 817
2016	22 217	119	15 611 817	36 703
2017	27 912	350	4 497 902	117 339
2018	27 007	799	2 613 031,1089	49 372,6812

Водночас із багатьох причин офіційна статистика не відображає реальних масштабів наркотрафіку, а переважна частина заборонених речовин проходить українські терени без значних перешкод.

Здебільшого йдеться лише про транзит кокаїну через територію України, але за законами

розвитку наркобізнесу країна-транспортер наркотику з часом обов'язково перетворюється на країну-споживача. Значна частина кокаїну осідатиме в Україні. Якщо сьогодні кокаїн недоступний для більшості українців через свою дорожнечу, то незабаром він може значно подешевшати, і в Україні виникне проблема кокаїнової залежності нарівні із західними країнами.

Водночас усе частіше виникають прецеденти, коли національні організовані злочинні угруповання самостійно організують транснаціональний канал збуту наркотичних засобів. У 2013 р. співробітники управління по боротьбі з організованою злочинністю ліквідували в Запорізькій області організовану злочинну групу із транснаціональними зв'язками, учасники якої збували амфетамін за кордон [11].

У цій кримінальній сфері виникають і принципово нові транскордонні потоки наркотичних речовин, створюється канал постачання наркотиків за маршрутом «Європа – Україна».

За офіційними статистичними звітами СБУ, за ст. 305 ККУ «Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів» ситуація за останні роки є вкрай складною. Статистичні відомості не стільки розкривають проблеми з контрабандою наркотиків в Україні, скільки вказують на прогалини в роботі правоохоронних органів із виявлення вчинених злочинів (табл. 2).

Таблиця 2

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів протягом 2013–2018 рр.

Рік	Вчинено злочинів	Групою осіб (% відношення)	Особами, які раніше вчиняли злочини (% відношення)
2013	305	29 (9,5%)	26 (8,5%)
2014	150	5 (3,3%)	4 (2,6%)
2015	199	11 (5,5%)	8 (4%)
2016	252	13 (5,1%)	10 (3,9%)
2017	239	14 (5,8%)	12 (5%)
2018	212	8 (3,7%)	8 (3,7%)

А. Бабенко вказує, що територія України характеризується нерівномірним розподілом наркозлочинності. Найвища концентрація злочинності спостерігається у східних і південних регіонах України. Луганська, Дніпропетровська, Запорізька, Харківська, Полтавська, Миколаївська, Херсонська, Одеська області АР Крим, м. Київ і м. Севастополь входять у негативну криміногенну зону. Вони характеризуються високими та дуже високими коефіцієнтами наркозлочинності – у середньому від 120 до 200 злочинів на 100 тис. населення. Західні

регіони – Закарпатська, Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Волинська, Рівненська, Хмельницька та Вінницька області, навпаки, входять у позитивну криміногенну зону і характеризуються низькими та помірними показниками кримінальної враженості – у середньому від 30 до 90 злочинів на 100 тис. населення. Для групи регіонів, яку складають частини областей північної та центральної України (Житомирської, Київської, Чернігівської, Черкаської та Кіровоградської), характерний перехідний (середній) тип кримінальної враженості [12, с. 13].

Невтішними є офіційні відомості, згідно з якими за категорією злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів 2013 р. всього було засуджено 18 250 осіб, у 2014 р. – 13 825 осіб, у 2015 р. – 11 434 особи, у 2016 р. – 9 118 осіб, у 2017 р. – 10 851 особа.

За статистичними даними, у 2011-2017 рр. судами найбільше було засуджено осіб, котрі вчинили злочини за ст. 311 ККУ, передбачені її ч. 1, тобто за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів без мети збуту (61,3% від усіх засуджених за цією статтею), тоді як за ч. 2 – за ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або у великих розмірах, або з метою збуту, а також за незаконний збут прекурсорів, було засуджено всього 31,2% від засуджених за цієї статтею, а за ч. 3, тобто за дії, вчинені організованою групою або в особливо великих розмірах, – всього 62 особи, або 7,5% від засуджених.

Тож вістря боротьби правоохоронних органів із незаконним обігом прекурсорів було спрямовано, як і за вчинення злочинів, передбачених ст. 309 ККУ, фактично на осіб, котрі їх незаконно зберігали у невеликих кількостях для виготовлення наркотиків для особистого вживання без мети збуту, а не проти тих, що займалися їх незаконним збутом у великих та особливо великих розмірах, або у складі груп чи організованих злочинних груп, хоча суди демонстрували гуманний підхід до таких осіб, призначаючи міри покарання, не пов'язані з обмеженням чи позбавленням волі.

Як свідчить практика застосування законодавства протидії наркоманії і наркобізнесу в Україні та інших країнах, низькі порогові показники невеликих розмірів наркотичних засобів і психотропних речовин сприяють поглибленню латентності наркоспоживання, збільшенню кількості засуджених осіб за зберігання і вживання наркотиків і, одночасно, розширенню нелегального ринку наркотиків. Так, пониження невеликих розмірів окремих наркотичних засобів ще у 2010 р. сприяло притягненню до кримінальної відповідальності не стільки наркодилерів, скільки наркоспоживачів.

Таким чином, наркаторгівля в Україні залишається одним із найпоширеніших напрямів діяльності організованої злочинності. Використовуючи географічне положення держави, організована злочинність активно виходить на транснаціональний рівень у сфері наркаторгівлі. Особливу стурбованість викликає той факт, що через розвиток технологій і стрімке зростання числа Інтернет-користувачів, особливо серед неповнолітніх, і надзвичайну мобільність та доступність до системи Інтернет наркаторгівці отримують нову хвилю можливостей у реалізації наркотовару з мінімальним для себе ризиком. На фоні зростання числа наркозалежних осіб очевидним стає відсутність цілеспрямованих державних програм і механізмів, спрямованих на зниження активності наркаторгівлі в Україні.

На жаль, офіційні статистичні дані не відображають реального стану наркаторгівлі в країні, що вказує на високу латентність такого виду діяльності організованої злочинності. Тож протидія цьому виду діяльності організованої злочинності вимагає бути більш ефективною та своєчасною, а покарання – невідворотним.

Література

1. Гребенюк А.А., Пасечников А.Ю., Тузов В.В., Егоров В.И. Наркомании начала XX века. Симферополь : Таврия, 2003. 368 с.
2. Всемирный доклад ООН о наркотиках 2017. URL: <https://www.unodc.org/unodc/ru/frontpage/2017/June>.
3. Албул С.В., Андрусенко С.В. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: тактика проведення окремих слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій: методичні рекомендації. Одеса : ОДУВС, 2018. 100 с.
4. Всемирный доклад о наркотиках. Управление ООН по наркотикам и преступности. 2016.
5. Транснаціональний наркобізнес: Нова глобальна загроза. Москва : «Російська політична енциклопедія» (РОССПЕН), 2002. С. 30-50.
6. Особенности национального наркотрафика. URL: <http://www.segodnya.ua/ukraine/ocobennosti-natsionalnoho-narkotrafika.html>.
7. У 2017 році в Україні викрили 143 банди, які продавали наркотики через інтернет. URL: <http://gordonua.com/ukr/news/society/u-2017-rotsi-v-ukrajini-vikrili-143-bandi-jaki-prodavali-narkotiki-cherez-internet-228963.html>.
8. Збільшення наркотрафіку в чотири рази: голова ДПСУ розповів, скільки наркотиків вилучено на кордоні. URL: <https://www.5.ua/suspilstvo/zbilshennia-narkotafiku-v-chotyry-razy-holova-dpsu-rozpoviv-skilky-narkotyktiv-vylucheno-na-kordoni-165089.html>.
9. Пивовар А. Украина попала под прицел мировой наркомафии. URL: <http://www.bagnet.org/news/ukraine/62575>.
10. Направлены в суд материалы относительно шайки, наладившей международный канал поставки кокаина. URL: http://cripo.com.ua/?sect_id=10&aid=162130.
11. Задержана запорожская преступная группировка, поставлявшая за границу амфетамины. URL: http://cripo.com.ua/print.php?sect_id=10&aid=159371.

12. Бабенко А.М. Регіональні особливості розподілу наркозлочинності в Україні: деякі шляхи протидії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2012. Вип. 20. Ч. 1. Т. 4. С. 12-14.

Анотація

Міняйло Н. Є. Поширення наркоторгівлі в Україні як прояв активності організованої злочинності. – Стаття.

У статті представлено огляд сучасного стану активності організованої злочинності у сфері обігу наркотиків. Сфера незаконного обігу наркотиків характеризується високою прибутковістю операцій, що проводяться за мінімальних витрат. Постійно зростаючий попит на наркотики приносить чималі прибутки організованій злочинності у всьому світі. Стрімкий технологічний та інформаційний розвиток надає організованій злочинності нові можливості у забезпеченні незаконного обігу наркотиків. Геополітичне розміщення України зумовлює її постійне використання організованою злочинністю на різних етапах наркообігу.

Автором надано характеристику наркоторгівлі в Україні. Геополітичне становище України зумовлює той факт, що держава стала проміжною ланкою в ланцюжку наркоторговців. Раніше наркотрафік організувався насамперед через Західну Африку і Балканський півострів. Але останніми роками Європа почала посилювати боротьбу з обігом наркотиків і вжила серйозних заходів щодо перекриття контрабандних каналів наркотиків із Західної Африки і Балкан, що використовувалися албанською мафією. Тож колумбійські наркокартелі й афганські опійні королі почали шукати нові шляхи поставок дурману до Європи.

З цією метою вони активно використовують басейн Чорного моря, зокрема й такі три порти: болгарську Варну, румунську Констанцу та українські Одесу та Іллічівськ. Традиційний героїновий шлях через Туреччину і Кавказький регіон тепер також пролягає через чорноморські порти. Розвиток технологій і стрімке зростання числа Інтернет-користувачів, особливо серед неповнолітніх, надзвичайна мобільність і доступність до системи Інтернет створює наркоторгівцям нову хвилю можливостей у реалізації наркотовару з мінімальним ризиком.

Наведено офіційні статистичні дані щодо протидії обігу наркотиків і результатів діяльності правоохоронних органів у цьому напрямі. Зроблено висновок, що наркоторгівля в Україні залишається одним із найпоширеніших напрямів діяльності організованої злочинності. Протидія цьому виду діяльності організованої злочинності повинна бути більш ефективною та своєчасною, а покарання – невідворотним.

Ключові слова: наркотики, організована злочинність, контрабанда, протидія, правоохоронні органи.

Summary

Minaiilo N. Ye. The spread of drug trafficking in Ukraine as organized crime activity. – Article.

The article presents an overview of the current state of organized crime activity in the field of drug trafficking. The geopolitical position of Ukraine is due to the fact that the state as become an intermediate link in the chain of drug traffickers. Earlier drug trafficking was organized primarily through West Africa and the Balkan Peninsula. But in recent years, Europe has begun to intensify the fight against drug trafficking and has taken serious measures to stop the smuggling of drug channels from West Africa and the Balkans used by the Albanian mafia. So Colombian drug cartels and Afghan opium kings began to seek new ways of supplying dumpling to Europe. For this purpose, they actively use the Black Sea Basin, including the following three ports: Bulgarian Varna, Romanian Constanta, and Ukrainian Odesa and Illichivsk. The traditional heroin route through Turkey and the Caucasus region now also runs through the Black Sea ports. The development of technologies and the rapid growth of the number of Internet users, especially minors, and extreme mobility and Internet access make drug traffickers a new wave of opportunities for drug products with minimal risk.

Official statistics on counteraction to drug trafficking and the results of law enforcement activities in this area are provided. According to the practice of applying anti-drug and drug trafficking legislation in Ukraine and other countries, low thresholds for small amounts of narcotic drugs and psychotropic substances contribute to increasing the latency of drug use, increasing the number of convicted persons for the storage and use of drugs and, at the same time, expanding the illicit drug market. Thus, the decrease in small sizes of certain narcotic drugs in 2010, contributed to the prosecution of not so much drug dealers as drug users.

Of particular concern is the fact that, due to the development of technologies and the rapid increase in the number of Internet users, especially minors, and extreme mobility and access to the Internet, drug traffickers receive a new wave of opportunities for the sale of narcotics with minimal risk to themselves. On the increase in the number of drug addicts, the lack of targeted government programs and mechanisms aimed at reducing the activity of drug trafficking in Ukraine is obvious.

It is concluded that drug trafficking in Ukraine remains one of the most widespread areas of organized crime. Opposition to this kind of organized crime activity should be more effective and timely, and punishment – in-advertent.

Key words: drugs, organized crime, smuggling, counteraction, law enforcement agencies.